

Nr 1112

Av herr Oskarson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 147, med förslag till lag angående ändring i lagen den 14 maj 1954 (nr 243) om yrkesskadeförsäkring, m. m.

(Lika lydande med motion nr 898 i Första kammaren)

Under förarbetena till 1962 års lag om allmän försäkring tillsattes yrkesskadeutredningen för att utarbeta förslag till en reformering av ersättningssystemet för yrkesskador, skador i militärtjänst m. m. Ersättningssystemet skulle anpassas efter det nya läge som hade uppkommit genom utbyggnaden av sjuk- och pensionsförsäkringarna. Såsom en riktlinje för reformen angavs i direktiven att den allmänna försäkringens förmåner borde utgå i första hand.

Yrkesskadeutredningen lade förra året fram två betänkanden med förslag till ett nytt ersättningssystem för yrkesskador m. m. I enlighet med de uppställda förutsättningarna skulle ersättningssystemet inordnas i den allmänna försäkringen, men åtskilliga specialregler skulle gälla beträffande ersättningarnas konstruktion.

Utredningens förslag har bara på en del punkter lagts till grund för de i propositionen nr 147 framlagda lagförslagen. På vissa anförda skäl (s. 96) har man funnit lämpligast att tills vidare behålla den nuvarande yrkesskadeförsäkringen. Förslagen innebär främst att ersättningsnivån höjs och att såväl äldre som nytillkommande livräntor blir värdesäkrade. De nya ersättningsbestämmelserna skall träda i kraft den 1 januari 1968.

De i propositionen redovisade skälen för att ett särskilt ersättningssystem för yrkesskador m. m. bör behållas är otvivelaktigt mycket vägande. Men en del av de i utredningsdirektiven och betänkandena upptagna frågorna synes oss ha ägnats alltför liten uppmärksamhet i propositionen. Detta kan väl sammanhånga med att de nu föreslagna bestämmelserna är avsedda att gälla "tills vidare", men propositionen ger inget besked när en mer djupgående omprövning av ersättningssystemet är att vänta.

De såsom ett provisorium tillkomna reglerna om "samordning" av livränta och allmän pension (17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring) kommer enligt propositionen att gälla även framdeles. Den allmänna pensionen, som otvivelaktigt borde vara den primära förmånen, skall sålunda reduceras för livräntetagare. Reglerna är redan i och för sig invecklade och har komplicerats ännu mer genom övergångsbestämmelser och ändringar i dem. Nu föreslås i värdesäkringsbestämmelserna nya särföreskrifter för en del av förmåner i en del av fallen. Avdragen blir olika i likartade fall — t. ex. när ålderspension börjat löpa före respektive efter årsskiftet 1967/68 — och bestämmelserna måste vara helt obegripliga för pensionärerna.

Det stora flertalet invaliditetsfall genom yrkesskador är dess bättre lindriga. I synnerhet i äldre skadefall kan livräntorna utgå med mycket låga belopp, några få kronor i månaden. Enligt det av yrkesskadeutredningen föreslagna systemet skulle ersättningarna för smärre defekter ta formen av engångsbelopp, och de låga livräntorna i äldre fall skulle i regel bytas ut mot engångsbelopp. Men enligt propositionen skall det gamla livräntesystemet bibehållas. Därför måste även smålivräntorna inordnas under värdesäkring. Vid en måttlig stegring av basbeloppet kan livräntehöjningen stanna vid en krona i månaden eller utebli helt. För pensionärerna kan $\frac{3}{4}$ av livräntehöjningen gå i avdrag på pensionen. Ett system med engångsersättningar vid smärre defekter bör kunna bli enklare och fungera bättre i flera avseenden.

Beträffande skade- och sjukdomsfall under militärtjänstgöring föreslog yrkesskadeutredningen bl. a., att löneanställd personal vid försvaret inte skulle omfattas av den särskilda förordningen utan vara i ersättningshänseende likställd med andra löneanställda, att förordningens bestämmelser rörande ersättningsrätt vid skador under fritid skulle ändras och att värnpliktig, som insjuknade under tjänstgöringstiden, skulle ha en viss sjukpenningrätt även när sjukdomen inte kunde anses orsakad av tjänstgöringen. Förslagen hade enligt vår mening goda skäl för sig men har inte tagits upp i propositionen. I fråga om försvarets anställda personal vill vi påpeka, att den i 1 § militärsättningsförordningen gjorda uppräkningsen nu är klart föråldrad. Den av utredningen föreslagna generella sjukpenningrätten för värnpliktiga framstår för oss såsom synnerligen angelägen, eftersom många unga värnpliktiga genom tjänstgöringen temporärt hindras från att få ett mot deras inkomstförmåga svarande skydd inom den allmänna försäkringen. De pågående utredningarna om ändringar i den allmänna försäkringen kan inte gärna vara något hinder för att frågan löses utan uppskov.

Maximibeloppet för den årliga arbetsförtjänst, som läggs till grund för beräkning av livränta, har alltsedan 1955 varit 15 000 kr. både i yrkesskadeersättningslagen och militärsättningsförordningen. Beloppet har länge legat betydligt under vad arbetsföra yrkesutövare brukar förtjäna. Eftersom det stora flertalet värnpliktiga är fullt arbetsföra personer, kan man utgå från att livräntor till skadade värnpliktiga sedan länge har med få undantag beräknats efter 15 000 kronors arbetsförtjänst. Det är då inte rimligt att variera livräntehöjningarna per den 1 januari 1968 från 25 % för skadefall år 1961 till 10 % för fall från åren 1965—1967.

På grund av det anförda föreslår vi,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 147/1967

1. hemställer att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om förnyat övervägande av de berörda spörsmålen rörande dels samordningen av yrkesskadelivränta och allmän pension, dels engångsbelopp i stället för livränta vid yrkesskadeinvaliditet och dels militärsättningsförordningens tillämpningsområde,

2. beslutar att tillägg enligt 2 § i den föreslagna värdesäkringsförordningen till livränta på grund av skada eller sjukdom, som drabbat värnpliktig, skall utgå med 25 %, och

3. bemyndigar Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter om sjukpenningrätt för värnpliktig vid sådan under tjänstgöringstiden inträffad sjukdom, som kvarstår vid uttryckningen men inte omfattas av militärsättningsförordningen.

Stockholm den 7 november 1967

<i>Gunnar Oskarson (h)</i>	<i>Nancy Eriksson (s)</i>	<i>Gunnar Larsson (cp)</i> i Luttra
<i>Axel Gustafsson (fp)</i>	<i>Olle Göransson (s)</i>	<i>Mac P. Hamrin (fp)</i> i Kalmar
<i>Bertil Johansson (cp)</i>	<i>Eric Krönmark (h)</i>	<i>Mårten Werner (h)</i>

Nr 1113

Av fröken **Wetterström m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 147, med förslag till lag angående ändring i lagen den 14 maj 1954 (nr 243) om yrkesskadeförsäkring, m. m.

(Lika lydande med motion nr 896 i Första kammaren)

Stockholm den 7 november 1967

<i>Karin Wetterström (h)</i>	<i>Mac P. Hamrin (fp)</i> i Kalmar	<i>Rune Gustavsson (cp)</i> i Alvesta
<i>Anders Jonsson (fp)</i>	<i>Gunnar Larsson (cp)</i> i Luttra	<i>Gunnar Oskarson (h)</i>